

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

13 päivänä tammikuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätos 2002/584/YOS – Jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt – 6 artiklan 1 kohta ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohta – Eurooppalainen pidätysmääräys, joka on annettu syytteenpanoa koskevan kansallisen päätöksen perusteella – Käsite ”pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös” – Kansallisen pidätysmääräyksen puuttuminen – Seuraukset – Tehokas oikeussuoja – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla

Asiassa C-414/20 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Spetsializiran nakazatelen sad (erityisrikostuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 3.9.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.9.2020, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

MM,

Spetsializirana prokuraturan

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit N. Wahl (esittelevä tuomari), F. Biltgen, L. S. Rossi ja J. Passer,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 3.9.2020 esittämän pyynnön, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.9.2020, käsitellä ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisesti,

ottaen huomioon kolmannen jaoston 21.9.2020 tekemän päätöksen tämän pyynnön hyväksymisestä,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.11.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– MM, edustajinaan V. T. Bratoevska ja T. Gincheva, advokati,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

- Bulgarian hallitus, asiamiehinään T. Tsingileva ja L. Zaharieva,
  - Espanjan hallitus, asiamiehenään M. J. Ruiz Sánchez,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään C. Ladenburger, I. Zaloguín ja S. Grünheid,
- kuultuaan julkisasiamiehen 9.12.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätos 2002/584), 6 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on MM ja jonka yhteydessä häntä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätevyys on kyseenalaistettu hänen vangittuna pitämistään koskevan päätöksen uudelleen käsittelystä tehdyn pyynnön tueksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen 2002/584 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätos ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [SEU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”
- 4 Kyseisen puitepäätöksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, jolla on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on täytäntöönpanojäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, joka on toimivaltainen panemaan täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

3. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, mikä on sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen oikeusviranomainen.”

- 5 Mainitun puitepäättöksen 8 artiklan, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisältö ja muoto”, 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

--

- c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan;

--”

- 6 Puitepäättöksen 2002/584 liitteessä säädetään lomakkeesta, jota käytetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhtenäisenä mallina. Kyseisen lomakkeen b kohdan, jonka otsikko on ”Pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös”, 1 alakohdassa mainitaan ”pidätysmääräys tai vaikutukseltaan vastaava tuomioistuin päätös”.

Bulgarian oikeus

- 7 Puitepäättös 2002/584 on saatettu osaksi Bulgarian oikeusjärjestystä luovuttamisesta ja eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä 3.6.2005 annetulla lailla DV nro 46/05 (Zakon za ekstraditsiata i evropeiskata zapoved za arest, jäljempänä ZEEZA). ZEEZA:n 37 §:ssä on eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevat säännökset, jotka ovat sanamuodoltaan lähes täsmälleen samanlaiset kuin kyseisen puitepäättöksen 8 artikla.
- 8 ZEEZA:n 56 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla virallisella syyttäjällä on rikosasian käsittelyn esitutkintavaiheessa toimivalta antaa rikoksesta epäiltyä koskeva eurooppalainen pidätysmääräys. Bulgarian lainsäädännössä ei säädetä tuomioistuimelle mahdollisuutta osallistua rikosasian käsittelyn tässä vaiheessa eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen tai valvoa pidätysmääräyksen pätevyyttä ennen sen antamista eikä myöskään sen antamisen jälkeen.
- 9 Rikosprosessilain (nakazatelno protsesualen kodeks, jäljempänä NPK) 200 §:n mukaan, luettuna yhdessä ZEEZA:n 66 §:n kanssa, eurooppalaiseen pidätysmääräykseen voidaan hakea muutosta vain ylemmän oikeusasteen syyttäjältä.
- 10 Noutomääräyksestä, jonka tarkoituksena on noutaa esitutkintaa suorittavaan poliisin yksikköön henkilö, jonka epäillään tehneen rikoksen, säädetään NPK:n 71 §:ssä. Noutomääräykseen voidaan hakea muutosta vain syyttäjältä.
- 11 Rikoksesta epäillyn henkilön asettamisesta syytteeseen säädetään muun muassa NPK:n 219 §:ssä.
- 12 NPK:n 219 §:n 1 momentissa säädetään, että ”kun on saatu riittävästi näyttöä siitä, että tietty henkilö on syyllistynyt rikokseen, esitutkintaviranomainen laatii raportin syyttäjälle ja tiedottaa syytetylle syytteestä antamalla tätä koskevan päätöksen”. Kyseessä on asiakirja, jonka antaa esitutkintaviranomainen syyttäjän valvonnan alaisena. Kuten NPK:n 219 §:n 4–8 momentista ja 221 §:stä ilmenee, tämän päätöksen tarkoituksena on saattaa rikoksesta epäillyn henkilön tietoon, että hänet on asetettu syytteeseen, ja antaa hänelle mahdollisuus puolustautua. Kyseisen päätöksen oikeusvaikutuksena ei ole syytetyn määrääminen kiinniottettavaksi.

- 13 Esitutkintaviranomaisen antamaan päätökseen, jolla henkilöä todetaan syytettävän rikoksesta, ei voida hakea muutosta tuomioistuimessa. Siihen voidaan hakea muutosta vain syyttäjältä. NPK:n 200 §:ssä nimittäin säädetään, että ”esitutkintaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta syyttäjältä. Syyttäjän päätökseen, jota ei voida saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi, haetaan muutosta ylemmän oikeusasteen syyttäjältä, jonka päätös on lopullinen”.
- 14 Rikoksesta epäillyn henkilön vangitsemisesta rikosasian käsittelyn esitutkintavaiheessa säädetään NPK:n 64 §:ssä.
- 15 NPK:n 64 §:n 1 momentissa säädetään, että ”vangitsemisesta esitutkinnan aikana päättää toimivaltainen ensimmäisen asteen tuomioistuin syyttäjän vaatuksesta”.
- 16 Vangitsemisvaatimuksen tekemiseksi syyttäjän on arvioitava, täyttyvätkö NPK:n 63 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset sille, että kyseistä tuomioistuinta vaaditaan määräämään rikoksesta epäilty henkilö, jolle on ilmoitettu häneen kohdistuvasta rikosepäilystä, esitutkinnan aikana vangittavaksi, mikä on pakkokeinoista ankarin.
- 17 NPK:n 64 §:n 2 momentin mukaan syyttäjä voi määrätä rikoksesta epäillyn pidätettäväksi enintään 72 tunnin ajaksi, jotta tätä henkilöä voidaan kuulla tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen päättämään mahdollisesta vangitsemisesta.
- 18 NPK:n 64 §:n 3 momentissa säädetään, että ”tuomioistuin tutkii asian välittömästi syytetyn osallistuessa asian käsittelyyn”.
- 19 NPK:n 64 §:n 4 momentin mukaan tuomioistuin on viranomainen, jolla on toimivalta tutkia vangitsemisvaatimus ja harkita, onko syytetty vangittava, tai määrätä syytettyä koskevasta lievemmästä pakkokeinosta taikka päättää, ettei syytettyyn ole lainkaan kohdistettava pakkokeinoja.
- 20 NPK:n 270 §:ssä, jonka otsikko on ”Päätökset pakkokeinosta ja muut tuomioistuinvalvontaan liittyvät toimenpiteet oikeudenkäynnin aikana”, säädetään seuraavaa:

”1. Kysymys pakkokeinon lieventämisestä voidaan ottaa käsiteltäväksi milloin tahansa oikeudenkäynnin aikana. Olosuhteiden muuttuessa toimivaltaiselle tuomioistuimelle voidaan tehdä pakkokeinoa koskeva uusi vaatimus.

2. Tuomioistuin ratkaisee asian julkisessa istunnossa annettavalla päätöksellä.

– –

4. Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla – –”

Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

- 21 Bulgarian viranomaiset ovat aloittaneet 41 henkilöön kohdistuvan rikostutkinnan, jossa kyseisiä henkilöitä epäillään osallistumisesta huumausainerikoksia tekevän rikollisryhmän toimintaan. Näistä 16 henkilöä, muun muassa MM, oli paennut.
- 22 Esitutkintaviranomainen antoi NPK:n 71 §:n nojalla 8.8.2019 tehdyllä päätöksellä MM:ää koskevan etsintäkuulutuksen hänen toimittamiseksi poliisiviranomaisten huostaan. Tätä poliisin rikostutkijan antamaa päätöstä ei pantu milloinkaan täytäntöön.

- 23 Esitutkintaviranomainen antoi 9.8.2019 syyttäjän luvalla päätöksen, jolla MM:ää todettiin syytettävän osallistumisesta huumausainerikoksia tekevän rikollisryhmän toimintaan. Koska MM oli paennut, tämä päätös, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ei oikeudellisesti merkinnyt hänen vangitsemistaan vaan ainoastaan häneen kohdistuvien syytteiden saattamista hänen tietoonsa, annettiin tiedoksi vain hänen puolustajakseen viran puolesta määrätylle asianajajalle.
- 24 Syyttäjä antoi 16.1.2020 MM:ää koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen. Sen kohdan ”pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös” 1 alakohdassa ”pidätysmääräys tai vaikutukseltaan vastaava tuomioistuimen päätös” mainitaan ainoastaan 9.8.2019 tehty päätös, jolla MM on asetettu syytteeseen.
- 25 Asia saatettiin 25.3.2020 ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi asiakysymyksen tutkimista varten.
- 26 Syyttäjä teki 16.4.2020 vaatimuksen paenneiden henkilöiden, muun muassa MM:n, määräämisestä vangittaviksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hylkäsi vaatimuksen 24.4.2020 pidetyssä julkisessa istunnossa sillä perusteella, että vangitsemisesta ei kansallisen oikeuden mukaan ole mahdollista päättää syytetyin poissa ollessa.
- 27 MM pidätettiin 5.7.2020 Espanjassa kyseisen 16.1.2020 annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella. Hänet luovutettiin 28.7.2020 Bulgarian oikeusviranomaisille. Syyttäjä esitti samana päivänä vaatimuksen MM:n vangitsemisesta.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin määräsi 29.7.2020 pidetyssä julkisessa istunnossa, jossa MM oli henkilökohtaisesti läsnä ja jossa häntä kuultiin, hänet vangittavaksi.
- 29 MM teki 5.8.2020 vangitsemispäätöksestä valituksen, jossa hän vetosi muun muassa häntä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen lainvastaisuuteen ja pyysi toisen asteen tuomioistuinta esittämään unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.
- 30 Toisen asteen tuomioistuin pysytti 14.8.2020 päätöksen MM:n vangitsemisesta, eikä se tutkinut mainitun eurooppalaisen pidätysmääräyksen mahdollisia virheitä eikä suostunut pyyntöön ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä unionin tuomioistuimelle.
- 31 MM teki 27.8.2020 ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle NPK:n 270 §:n mukaisesti uuden vaatimuksen hänen vangitsemisestaan tehdyn päätöksen laillisuuden tutkimisesta.
- 32 MM vetosi 3.9.2020 pidetyssä julkisessa istunnossa muun muassa häntä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen lainvastaisuuteen ja huomautti, ettei määräyksen täytäntöön pannut Espanjan oikeusviranomaisen ottanut lainvastaisuutta huomioon, koska MM oli suostunut siihen, että hänet luovutetaan Bulgarian viranomaisille. MM vaati oikeutta vedota tähän lainvastaisuuteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ja katsoi, että mainittu lainvastaisuus rasitti hänen vangitsemisestaan tehtyä päätöstä. MM vaati sen vuoksi vangitsemispäätöksen kumoamista.
- 33 Tässä tilanteessa Spetsializiran nakazatelen sad (erikoisrikostuomioistuin, Bulgaria) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Soveltuuko kansallinen laki, jonka mukaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen ja kansallisen päätöksen, jonka perusteella kyseinen pidätysmääräys on annettu, antaa syyttäjä yksin eikä tuomioistuin voi osallistua niiden antamiseen eikä harjoittaa edeltävää tai a posteriori valvontaa, yhteen puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdan kanssa?

- 2) Onko eurooppalainen pidätysmääräys, joka on annettu etsityn henkilön syyttämistä koskevan sellaisen päätöksen perusteella, jossa ei määrätä kyseisen henkilön tutkintavankeuteen ottamisesta, puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen?
- 3) Jos kysymykseen vastataan kieltävästi: jos tuomioistuimen osallistuminen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen ja sen lainmukaisuuden tutkimiseen ei ole sallittu, pidätysmääräys on annettu sellaisen kansallisen päätöksen perusteella, jossa ei määrätä etsityn henkilön tutkintavankeuteen ottamisesta, ja eurooppalainen pidätysmääräys on tosiasiallisesti pantu täytäntöön ja etsitty henkilö on luovutettu, onko etsitylle myönnettävä oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin samassa rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa kyseinen eurooppalainen pidätysmääräys on annettu? Merkitseekö oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin sitä, että etsitty henkilö on palautettava tilanteeseen, jossa hän olisi ollut, jos lakia ei olisi rikottu?”
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoitti 1.12.2020 päivätyllä kirjeellä unionin tuomioistuimelle, että pakkokeinoasiassa tehtyä päätöstä, jolla MM oli vangittu, on muutettu 27.11.2020 siten, että pakkokeinon sisältönä on velvoite pysyä asunnossa.

Kiireellinen menettely

- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on 4.9.2020 jätetyllä asiakirjalla pyytänyt ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisessa kiireellisessä menettelyssä.
- 36 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että kyseinen ennakkoratkaisupyyntö koskee puitepäätöksen 2002/584, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitettuihin aloihin, tulkintaa. Se voidaan siis ottaa käsiteltäväksi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa tarkoitetussa kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 37 Kiireellisyyttä koskevasta edellytyksestä on todettava toiseksi, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on otettava huomioon se, että pääasiassa kyseessä olevaan henkilöön kohdistuu ennakkoratkaisupyynnön esittämispäivänä vapaudenmenetys ja että hänen vangittuna pitämisenä jatkaminen riippuu pääasian ratkaisusta (ks. vastaavasti tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttäjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 38 kohta ja tuomio 14.5.2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 99 kohta).
- 38 Kuten tämän tuomion 21, 28, 31 ja 32 kohdasta ilmenee, nyt käsiteltävässä tapauksessa pääasian oikeudenkäynnissä MM:n epäillään osallistuneen huumausainerikoksia tekevän rikollisryhmän toimintaan ja hänet on vangittu 29.7.2020 tehdyllä päätöksellä. MM teki ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle 27.8.2020 NPK:n 270 §:n mukaisesti vaatimuksen, jossa riitautettiin vangitsemispäätöksen laillisuus ja vedottiin tässä yhteydessä häntä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen lainvastaisuuteen.
- 39 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyynnön esittämispäivänä MM:n pitäminen vangittuna riippui unionin tuomioistuimen ratkaisusta, koska unionin tuomioistuimen vastaus ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin saattoi vaikuttaa välittömästi hänen vangitsemistaan koskevan päätöksen voimassaoloon. Se, että MM:ään kohdistuva pakkokeino on muutettu veloitteeksi pysyä asunnossa, ei myöskään vaikuta tähän johtopäätökseen, koska myös tämä velvoite rajoittaa huomattavasti MM:n vapautta.

- 40 Näillä perusteilla unionin tuomioistuimen kolmas jaosto on esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan päättänyt 21.9.2020 hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön nyt kyseessä olevan ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen” asema edellyttää, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen ja sen perustana olevaan kansalliseen päätökseen on voitava kohdistaa tuomioistuinvalvontaa.
- 42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoittaa tältä osin, että sekä pääasiassa kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevan päätöksen että kansallisen syytteenpanopäätöksen, jonka perusteella pidätysmääräys on annettu, on katsottava olevan yksin syyttäjän tekemiä. Koska asiaan sovellettavassa kansallisessa oikeudessa ei säädetä mahdollisuudesta hakea näihin päätöksiin muutosta tuomioistuimessa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo olevan välttämätöntä, että unionin tuomioistuin ottaa kantaa tämän kansallisen oikeuden yhteensopivuuteen puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdan kanssa.
- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei sen sijaan aseta epäilynalaiseksi syyttäjän asemaa puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena niiden seikkojen mukaisesti, jotka unionin tuomioistuin on määritellyt tällaisen viranomaisen aseman tunnustamisen edellytykseksi, eli että se yhtäältä osallistuu rikoslainkäyttöön ja toisaalta toimii riippumattomasti suorittaessaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen liittyviä tehtäviä (ks. tältä osin tuomio 27.5.2019, OG ja PI (Lyypekin ja Zwickaun syyttjäviranomaiset), C-508/18 ja C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 51 ja 74 kohta ja tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours’in syyttjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 52 kohta).
- 44 Kuten unionin tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt, muun viranomaisen kuin tuomioistuimen tekemään eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen kohdistuva tuomioistuinvalvonta ei ole edellytys sille, että kyseistä viranomaista voidaan pitää puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna pidätysmääräyksen antaneena oikeusviranomaisena. Tällainen vaatimus ei kuulu kyseisen viranomaisen asemaa ja organisaatiota koskeviin sääntöihin, vaan se koskee tällaisen pidätysmääräyksen antamisen menettelyä, jonka on oltava tehokasta oikeussuojaa koskevien vaatimusten mukainen (tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Asiakirjaväarennökset), C-510/19, EU:C:2020:953, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Sillä seikalla, ettei muun viranomaisen kuin tuomioistuimen tekemään päätökseen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta kohdistu tuomioistuinvalvontaa, on sen sijaan merkitystä kolmannen kysymyksen ensimmäiseen osaan annettavan vastauksen kannalta, joten tehokkaasta oikeussuojasta tuomioistuimissa johtuvat vaatimukset tutkitaan mainittuun kysymykseen annettavan vastauksen yhteydessä, mikäli ilmenee, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksiin ja pidätysmääräyksen antamisen perusteena olleeseen kansalliseen päätökseen ei pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan voida kohdistaa kyseisessä jäsenvaltiossa tuomioistuinvalvontaa ennen etsityn henkilön luovuttamista eikä hänen luovuttamisensa jälkeen.

- 46 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen” asema ei edellytä, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen ja sen perustana olevaan kansalliseen päätökseen olisi voitava kohdistaa tuomioistuINVALVONTAA.

Toinen kysymys

- 47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdasta tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on katsottava olevan pätemätön, jos sen perusteena ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös”.
- 48 Aluksi on syytä muistuttaa, että vastavuoroisen tunnustamisen periaate, johon eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmä pohjautuu, perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen siihen, että niiden kansalliset oikeusjärjestykset kykenevät takaamaan niiden perusoikeuksien yhdenveroisuuden ja tehokkaan suojan, jotka on tunnustettu unionin tasolla ja erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 49 Vastavuoroisen tunnustamisen ja keskinäisen luottamuksen periaatteet, joihin eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmä perustuu, pohjautuvat nimittäin lähtökohtaan, jonka mukaan asianomainen eurooppalainen pidätysmääräys on annettu noudattamalla sen pätevyysedellytyksenä olevia vähimmäisvaatimuksia, joiden joukossa on se, josta säädetään puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa. Tällainen kahdentasoinen oikeudellinen suoja nimittäin puuttuu lähtökohtaisesti tilanteessa, jossa eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamismenettelyä on sovellettu ilman, että ennen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista kansallinen oikeusviranomainen olisi tehnyt mitään kansallisen pidätysmääräyksen antamisen kaltaista päätöstä, joka on eurooppalaisen pidätysmääräyksen perustana (ks. vastaavasti tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 57 kohta).
- 50 Tältä kannalta puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on oltava sen liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä tietoja siitä, onko olemassa ”täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu [puitepäätöksen] 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan”. Nämä tiedot on mainittava kyseisenä liitteenä olevan lomakkeen b kohdassa, jonka otsikkona on ”Pidätysmääräyksen perusteena oleva päätös” ja jonka 1 alakohdassa edellytetään, että on mainittava ”pidätysmääräys tai vaikutukseltaan vastaava tuomioistuimen päätös”.
- 51 On syytä muistuttaa, että vaikka puitepäätökseen 2002/584 ei sisälly käsitteen ”pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös” täsmällistä määritelmää, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että käsitteellä tarkoitetaan ensinnäkin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillistä kansallista pidätysmääräystä (ks. vastaavasti tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 58 kohta).
- 52 Siltä osin kuin on toiseksi kyse siitä, mitä käsitteellä ”oikeudellinen päätös” tarkoitetaan, oikeuskäytännössä on katsottu, että tällä käsitteellä tarkoitetaan jäsenvaltioiden rikosoikeuden alan oikeudenkäyttöön osallistuvien viranomaisten, poliisiviranomaisten lukuun ottamatta, päätöksiä (tuomio 10.11.2016, Özçelik, C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 33 kohta).

- 53 Siltä osin kuin on kolmanneksi kyse puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun päätöksen luonteesta, julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 90–93 kohdassa pääasiallisesti esittämän toteamuksen mukaisesti on niin, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kansallisen päätöksen kuuluminen kyseisessä säännöksessä tarkoitetun käsitteen "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös" alaan edellyttää, että tällä päätöksellä on oltava vastaavat oikeusvaikutukset eli rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevaa henkilöä koskevan etsintäkuulutuksen ja pidätysmääräyksen oikeusvaikutukset, vaikka tätä päätöstä ei pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä kutsuttaisi kansalliseksi pidätysmääräykseksi. Tällä käsitteellä ei siten tarkoiteta kaikkia päätöksiä, joilla aloitetaan rikosoikeudellinen menettely tiettyä henkilöä vastaan, vaan ainoastaan sellaisia päätöksiä, joiden tarkoituksena on mahdollistaa kyseisen henkilön kiinniottamisen sisältävä pakkokeino hänen toimittamiseksi tuomioistuimeen rikosoikeudelliseen menettelyyn kuuluvien toimenpiteiden suorittamiseksi.
- 54 Nyt käsiteltävässä tapauksessa ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ilmenee, että kansallinen päätös, jonka nojalla MM:ää koskeva eurooppalainen pidätysmääräys on annettu, on syyttäjän 9.8.2019 tekemä syytteenpanopäätös, jonka tarkoituksena on ainoastaan antaa asianomaiselle henkilölle tiedoksi häneen kohdistuvat syytteet ja varata hänelle tilaisuus puolustautumiseen selvittämällä asiaa ja pyytämällä näytön hankkimista.
- 55 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on vastauksessaan unionin tuomioistuimen esittämään selvityspyyntöön täsmentänyt, että poliisiviranomaisten antaman 8.8.2019 tehtyyn päätökseen perustuvan noutomääräyksen lisäksi ei ole annettu muuta MM:ään kohdistuvaa kansallista pidätysmääräystä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee muun muassa, että mitään MM:ään kohdistuvaa päätöstä ei ole tehty NPK:n 64 §:n 2 momentin nojalla.
- 56 Sikäli kuin nämä seikat osoittautuvat paikkansa pitäviksi, minkä tarkistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä, niiden perusteella ei ole ilmeistä, että pääasiassa kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen oikeudellisena perusteena olisi kansallinen pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, vaikka tätä edellytetään puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, joten eurooppalainen pidätysmääräys on pätemätön.
- 57 Toiseen kysymykseen on kaiken edellä todetun perusteella vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on katsottava olevan pätemätön, jos sen perusteena ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös". Tällä käsitteellä tarkoitetaan oikeusviranomaisen päättämiä kansallisia toimenpiteitä rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön etsimiseksi ja kiinni ottamiseksi siinä tarkoituksessa, että hänet toimitetaan tuomioistuimeen rikosoikeudelliseen menettelyyn kuuluvien toimenpiteiden suorittamiseksi. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, onko pääasiassa kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kaltaisella kansallisella syytteenpanopäätöksellä tällaisia oikeusvaikutuksia.

Kolmas kysymys

- 58 Kolmannella kysymyksellään, jossa on kaksi osaa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti ensinnäkin, onko siinä tapauksessa, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä mahdollisuudesta saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi olosuhteita, joissa oikeudenkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa osallistuva viranomainen, joka itse ei kuitenkaan ole tuomioistuin, on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen, puitepäätöstä 2002/584 tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että siinä oikeutetaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeussuojakeino, jossa riitautetaan sellaisen henkilön vangittuna pitäminen, joka on luovutettu eurooppalaisen

pidätysmääräyksen nojalla, joka on annettu sellaisen kansallisen toimen perusteella, jonka ei voida katsoa olevan kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan", kun tällaisen oikeussuojakeinon yhteydessä esitetään peruste, jossa vedotaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätemättömyyteen unionin oikeuden kannalta, toteamaan olevansa toimivaltainen tutkimaan pätevyyden tässä tarkoitettulla tavalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelea toiseksi lähinnä, onko puitepäätöstä 2002/584 tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että niissä edellytetään, että kansallisen tuomioistuimen toteamuksesta, jonka mukaan kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys on annettu kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vastaisesti, koska sen perusteena ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös", on oltava seurauksena vangitun henkilön päästäminen vapaaksi sen jälkeen, kun täytäntöönpanojäsenvaltio on luovuttanut hänet pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle.

Ennakkoratkaisua pyytäneen kansallisen tuomioistuimen toimivalta tutkia eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätevyys

- 59 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelea kolmannen kysymyksensä ensimmäisessä osassa, onko sen velvollisuutena taata perusoikeuskirjan 47 artiklassa edellytetty tehokas oikeussuoja tuomioistuimissa silloin, kun sen käsiteltävänä olevassa MM:n tutkintavankeudesta vapauttamista koskevassa asiassa on kyse eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon seurauksista, vai onko sen päinvastoin jätettävä puuttumatta eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätevyyttä koskeviin ongelmiin varaamalla MM:lle tilaisuus uuden kanteen nostamiseen rahakorvauksen saamiseksi.
- 60 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että kun sen käsiteltäväksi on saatettu vaatimus, jossa riitautetaan vangitsemista koskevan toimenpiteen laillisuus NPK:n 270 §:n nojalla, rikosasioissa sovellettavan Bulgarian prosessioikeuden mukaan se ei voi liitännäisesti tutkia kansallisen tai eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätevyyttä, koska sillä ei ole toimivaltaa lausua pidätysmääräyksen antamista koskevasta syyttäjän päätöksestä, johon voidaan hakea muutosta vain ylemmän oikeusasteen syyttäjältä.
- 61 Tältä osin unionin tuomioistuin on jo todennut, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa menettelyssä henkilön, jonka luovuttamista pyydetään, oikeuksien takaaminen kuuluu ensisijaisesti pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle, jonka voidaan olettaa noudattavan unionin oikeutta ja erityisesti siinä tunnustettuja perusoikeuksia (tuomio 23.1.2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, 50 kohta ja tuomio 6.12.2018, IK (Oheisseuraamuksen täytäntöönpano), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 66 kohta).
- 62 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että eurooppalaista pidätysmääräystä koskevassa järjestelmässä etsitylle henkilölle taattavia menettelyllisiä oikeuksia ja perusoikeuksia suojellaan kahdella tasolla, koska sen oikeussuojan lisäksi, jota on annettava ensimmäisellä tasolla annettaessa kansallisen pidätysmääräyksen kaltainen oikeudellinen päätös, suoja on varmistettava toisella tasolla annettaessa eurooppalainen pidätysmääräys, joka puolestaan voidaan tarvittaessa antaa lyhyessä ajassa kansallisen oikeudellisen päätöksen antamisen jälkeen (tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours'in syyttäjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 59 kohta ja tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 38 kohta).
- 63 Niinpä kun kyse on eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen kaltaisesta toimenpiteestä, jolla voidaan puuttua asianomaisen henkilön vapautta koskevaan oikeuteen, tämä suoja edellyttää sitä, että tästä tehtävä päätös täyttää tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset ainakin toisella näistä

suojan tasoista (tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours'in syyttäjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 60 kohta ja tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 39 kohta).

- 64 Lisäksi on todettava, että asianomaisen henkilön oikeuksien suojelun toinen taso edellyttää sitä, että pidätysmääräyksen antava oikeusviranomainen valvoo, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisedellytyksiä noudatetaan, ja tutkii objektiivisesti sen, onko pidätysmääräyksen antamista pidettävä oikeasuhteisena, ottamalla huomioon kaikki syyllisyyttä tukevat ja sitä vastaan puhuvat seikat ilman riskiä siitä, että muun muassa täytäntöönpanovallan käyttäjä antaisi sille ulkopuolisia käskyjä (tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours'in syyttäjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 61 kohta ja tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 40 kohta).
- 65 On myös syytä muistuttaa, että silloin kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä toimivalta eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiseen on osoitettu viranomaiselle, joka tosin osallistuu lainkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa mutta ei itse ole tuomioistuin, kyseisessä jäsenvaltiossa on oltava, siltä osin kuin on kyse päätöksestä antaa eurooppalainen pidätysmääräys ja erityisesti tällaisen päätöksen oikeasuhteisuudesta, käytössä sellainen oikeussuojakeino tuomioistuimessa, joka täyttää kaikki tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset (tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Tällaisella oikeussuojakeinolla, joka kohdistuu viranomaisen, joka osallistuu lainkäyttöön ja on vaaditulla tavalla riippumaton täytäntöönpanovallasta mutta ei ole tuomioistuin, päätökseen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta syytetoimia varten, pyritään varmistamaan, että kyseistä päätöstä ja pidätysmääräyksen antamisen välttämättömiä edellytyksiä – ja erityisesti sen oikeasuhteisuutta – koskeva tuomioistuINVALVONTA on tehokasta oikeussuojaa koskevien vaatimusten mukainen (tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 42 kohta).
- 67 Näin ollen jäsenvaltioiden tehtävänä on varmistaa, että niiden oikeusjärjestyksissä taataan tehokkaasti puitepäätöksessä 2002/584, sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, edellytetty oikeussuojan taso niissä käytettävissä olevilla oikeussuojakeinoilla, jotka voivat vaihdella järjestelmästä toiseen (tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 43 kohta).
- 68 Tässä yhteydessä muun oikeusviranomaisen kuin tuomioistuimen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisesta tekemään päätökseen kohdistuvan erillisen oikeussuojakeinon käyttöönottaminen on tältä osin vain yksi mahdollisuus (tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours'in syyttäjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 65 kohta ja tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 44 kohta).
- 69 Tästä seuraa, että se seikka, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä on menettelysääntöjä, joiden nojalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytykset ja erityisesti sen oikeasuhteisuus voidaan saattaa pidätysmääräyksen antavassa jäsenvaltiossa tuomioistuimen tutkittaviksi ennen sen antamista tai sen antamisen yhteydessä tai myöhemminkin, on tehokasta oikeussuojaa koskevien vaatimusten mukainen (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyonin ja Tours'in syyttäjäviranomaiset), C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, 70 ja 71 kohta ja tuomio 12.12.2019, Openbaar Ministerie (Ruotsin syyttäjäviranomainen), C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078, 52 ja 53 kohta).

- 70 Vaikka puitepäätöksessä 2002/584 jätetään kansallisille viranomaisille niiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden mukaisesti harkintavaltaa puitepäätöksellä tavoiteltavien päämäärien konkreettisten toteuttamistapojen osalta varsinkin siltä osin kuin on kyse mahdollisuudesta säätää eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvistä tietynlaisista oikeussuojakeinoista (ks. vastaavasti tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 52 kohta), jäsenvaltioiden on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei puitepäätöksestä johtuvien vaatimusten toteutumista estetä varsinkaan puitepäätöksen tavoitteena olevan oikeussuojan osalta.
- 71 Lisäksi on muistutettava, että perusoikeuskirjan noudattaminen velvoittaa, kuten sen 51 artiklan 1 kohdasta ilmenee, jäsenvaltioita ja näin ollen niiden tuomioistuimia, kun ne soveltavat unionin oikeutta, ja näin on silloin, kun pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen ja täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen soveltavat puitepäätöksen 2002/584 täytäntöön panemiseksi annettuja kansallisia säännöksiä (tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näin on oltava myös silloin, kun on kyse eurooppalaista pidätysmääräystä koskeviin päätöksiin suoraan tai liitännäisesti kohdistuvan tuomioistuinvalvonnan tehokkuudesta.
- 72 Tästä seuraa, että jos pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion prosessioikeudessa ei säädetä erillisestä muutoksenhakekeinosta, jolla eurooppalaisen pidätysmääräyksen edellytykset ja sen oikeasuhteisuus voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittaviksi ennen sen antamista tai sen antamisen yhteydessä taikka myöhemminkään, puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että tuomioistuimella, jonka ratkaistavana on rikosasia etsityn henkilön luovuttamisen jälkeisessä vaiheessa, on oltava mahdollisuus tutkia liitännäisesti pidätysmääräyksen antamisen edellytykset silloin, kun pidätysmääräyksen pätevyys on riitautettu kyseisessä tuomioistuimessa.
- 73 Näin on muun muassa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa asianomaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on henkilön vangitsemista koskevan päätöksen laillisuuden riitauttamista koskevan oikeussuojakeinon yhteydessä saatettu vaatimus, jolla liitännäisesti riitautetaan kyseistä henkilöä koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamismenettelyn sääntöjenmukaisuus ja erityisesti puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ”pidätysmääräyksen tai muun vastaavan täytäntöönpanokelpoisen oikeudellisen päätöksen” olemassaolo siltä osin kuin tämä pidätysmääräys on ollut perusteena mainitun henkilön kiinniottamiselle, tuomioistuimeen tuomiselle ja sen jälkeen vapaudenmenetystä merkitsevältä toimesta päättämislle.
- 74 Kolmannen kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että siinä tapauksessa, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä mahdollisuudesta saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi olosuhteita, joissa oikeudenkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa osallistuva viranomainen, joka itse ei kuitenkaan ole tuomioistuin, on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen, puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että siinä oikeutetaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeussuojakeino, jossa riitautetaan sellaisen henkilön vangittuna pitäminen, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, joka on annettu sellaisen kansallisen toimen perusteella, jonka ei voida katsoa olevan kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ”[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan”, kun tällaisen oikeussuojakeinon yhteydessä esitetään peruste, jossa vedotaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätemättömyyteen unionin oikeuden kannalta, toteamaan olevansa toimivaltainen tutkimaan pätevyyden tässä tarkoitettulla tavalla.

Eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätemättömyyden toteamisen vaikutukset syytetyn vangittuna pitämiseen

- 75 Kolmannen kysymyksensä toisessa osassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy unionin tuomioistuimelta, onko toteamuksesta, jonka mukaan pääasiassa kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys on pätemätön, oltava seurauksena se, että MM asetetaan tilanteeseen, jossa hän olisi ollut, jollei unionin oikeutta olisi rikottu, mikä edellyttäisi nyt käsiteltävässä asiassa MM:n päästämistä vapaaksi tutkintavankeudesta.
- 76 Puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen tavoitteena on etsityn henkilön kiinni ottamisen ja luovuttamisen mahdollistaminen, jotta – ottaen huomioon kyseisen puitepäätöksen tavoite – tehty rikos ei jää rankaisematta ja jotta kyseinen henkilö voidaan asettaa syytteeseen tai jotta hän voi suorittaa hänelle tuomitun vapausrangaistuksen (tuomio 6.12.2018, IK (Oheisseuraamuksen täytäntöönpano), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39 kohta).
- 77 Kuten myös julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 148 ja 149 kohdassa, tästä seuraa, että kun etsitty henkilö on otettu kiinni ja luovutettu pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle, eurooppalainen pidätysmääräys on lähtökohtaisesti jo tuottanut kaikki oikeusvaikutuksensa puitepäätöksen 3 luvussa nimenomaisesti säädettyjä luovuttamisen oikeusvaikutuksia lukuun ottamatta eikä pidätysmääräys ole peruste etsityn henkilön vangittuna pitämiseen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan järjestelmän luonteen mukaiset rajat.
- 78 Nyt käsiteltävässä tapauksessa MM:n tutkintavankeus johtuu päätöksestä, joka on tehty 29.7.2020 syyttäjän esittämästä pyynnöstä.
- 79 Lisäksi on niin, että kun rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön vangitsemista ja vangittuna pitämistä koskevien toimenpiteiden edellytyksiä ei ole yhdenmukaistettu (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2018, Milev, C-310/18 PPU, EU:C:2018:732, 47 kohta ja tuomio 28.11.2019, Spetsializirana prokuratura, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, 28 kohta), toimivaltainen tuomioistuin voi päättää vain sen kansallisessa oikeudessa säädetyin edellytyksin tällaisesta toimenpiteestä ja sen mahdollisesta lopettamisesta, jos se katsoo, etteivät nämä edellytykset enää täyty.
- 80 Näin ollen puitepäätöksessä 2002/584 kuten myöskään perusoikeuskirjan 47 artiklassa ei veloiteta kansallista tuomioistuinta päästämään tutkintavankeudessa olevaa henkilöä vapaaksi, jos tuomioistuin toteaa, että kyseisen henkilön luovuttamiseen johtanut eurooppalainen pidätysmääräys on pätemätön.
- 81 Näin ollen yksinomaan toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko syytettynä kohdistettu kansallisen oikeuden mukainen vapaudenmenetys ja onko siitä päätetty eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaisesti. Kyseisen tuomioistuimen tehtävänä on myös ratkaista eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaisesti, millaisia vaikutuksia pätevän kansallisen pidätysmääräyksen puuttumisella voi olla rikoksesta syytetyn henkilön vangitsemista ja sen jälkeen hänen vangittuna pitämistään koskeviin päätöksiin.
- 82 Näin ollen puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että niissä ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen toteamuksesta, jonka mukaan kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys on annettu kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vastaisesti, koska sen perusteena ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös", olisi oltava seurauksena vangitun henkilön päästäminen vapaaksi sen jälkeen, kun täytäntöönpanojäsenvaltio on luovuttanut hänet pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siten ratkaistava oman kansallisen oikeutensa mukaisesti, millä tavoin se, että kyseessä olevalla eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ei ole perusteena tällaista kansallista toimea, voi vaikuttaa päätökseen siitä, pidetäänkö syytetty edelleen vangittuna vai ei.

83 Kolmanteen kysymykseen on kaiken edellä todetun perusteella vastattava seuraavasti:

- Siinä tapauksessa, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä mahdollisuudesta saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi olosuhteita, joissa oikeudenkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa osallistuva viranomainen, joka itse ei kuitenkaan ole tuomioistuin, on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen, puitepääöstä 2002/584 on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että siinä oikeutetaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeussuojakeino, jossa riitautetaan sellaisen henkilön vangittuna pitäminen, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, joka on annettu sellaisen kansallisen toimen perusteella, jonka ei voida katsoa olevan kyseisen puitepääöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan", kun tällaisen oikeussuojakeinon yhteydessä esitetään peruste, jossa vedotaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätemättömyyteen unionin oikeuden kannalta, toteamaan olevansa toimivaltainen tutkimaan pätevyyden tässä tarkoitettulla tavalla.
- Puitepääöstä 2002/584 on tulkittava perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että niissä ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen toteamuksesta, jonka mukaan kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys on annettu kyseisen puitepääöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vastaisesti, koska sen perusteena ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös", olisi oltava seurauksena vangitun henkilön päästäminen vapaaksi sen jälkeen, kun täytäntöönpanojäsenvaltio on luovuttanut hänet pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siten ratkaistava oman kansallisen oikeutensa mukaisesti, millä tavoin se, että kyseessä olevalla eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ei ole perusteena tällaista kansallista toimea, voi vaikuttaa päätökseen siitä, pidetäänkö syytetty edelleen vangittuna vai ei.

Oikeudenkäyntikulut

84 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepääöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepääöksellä 2009/299/YOS, 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettun "pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen" asema ei edellytä, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevaan päätökseen ja sen perustana olevaan kansalliseen päätökseen olisi voitava kohdistaa tuomioistuinvalvontaa.

- 2) Puitepäätöksen 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa on tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on katsottava olevan pätemätön, jos sen perusteena ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös". Tällä käsitteellä tarkoitetaan oikeusviranomaisen päättämiä kansallisia toimenpiteitä rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön etsimiseksi ja kiinni ottamiseksi siinä tarkoituksessa, että hänet toimitetaan tuomioistuimeen rikosoikeudelliseen menettelyyn kuuluvien toimenpiteiden suorittamiseksi. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa, onko pääasiassa kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevan kaltaisella kansallisella syytteenpanopäätöksellä tällaisia oikeusvaikutuksia.
- 3) Siinä tapauksessa, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännössä ei ole säännöksiä mahdollisuudesta saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi olosuhteita, joissa oikeudenkäyttöön kyseisessä jäsenvaltiossa osallistuva viranomainen, joka itse ei kuitenkaan ole tuomioistuin, on antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen, puitepäätöstä 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, on tulkittava Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että siinä oikeutetaan kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeussuojakeino, jossa riitautetaan sellaisen henkilön vangittuna pitäminen, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, joka on annettu sellaisen kansallisen toimen perusteella, jonka ei voida katsoa olevan kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan", kun tällaisen oikeussuojakeinon yhteydessä esitetään peruste, jossa vedotaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen pätemättömyyteen unionin oikeuden kannalta, toteamaan olevansa toimivaltainen tutkimaan pätevyyden tässä tarkoitettulla tavalla.

Puitepäätöstä 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, on tulkittava Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa siten, että niissä ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen toteamuksesta, jonka mukaan kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys on annettu kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vastaisesti, koska sen perusteena ei ole tässä säännöksessä tarkoitettu "[kansallinen] pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös", olisi oltava seurauksena vangitun henkilön päästäminen vapaaksi sen jälkeen, kun täytäntöönpanojäsenvaltio on luovuttanut hänet pidätysmääräyksen antaneelle jäsenvaltiolle. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siten ratkaistava oman kansallisen oikeutensa mukaisesti, millä tavoin se, että kyseessä olevalla eurooppalaisella pidätysmääräyksellä ei ole perusteena tällaista kansallista toimea, voi vaikuttaa päätökseen siitä, pidetäänkö syytetty edelleen vangittuna vai ei.

Allekirjoitukset